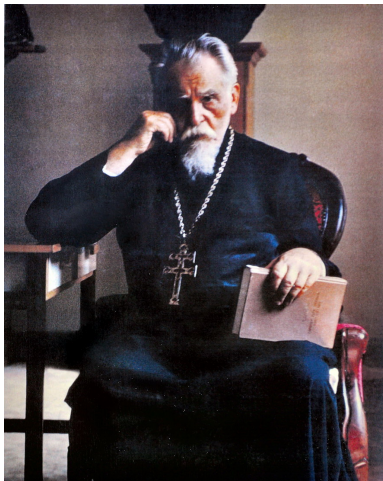

Ігор БРИНДАК

Слова, винесені у заголовок, взяті з Євангелія. Повністю вони звучать так: «Коли вас приведуть у синагоги, до урядів та до влади, не клопочіться тим, як або що вам відповідати, або що казати, бо Дух Святий навчить вас цієї години, що треба говорити» (Лк. 12,11). Про те, як ці слова сповнялися в історії, і йтиме мова у публікації. Хто читає Євангеліє, той обов'язково зауважить, що Спаситель неодноразово обіцяв своїм учням, що коли треба буде відстояти істину, то вони отримають особливий дар мудрості.

Крім наведеної вище цитати, є й інші. Ось наприклад: «Візьміть собі до серця, що вам не треба готуватися наперед, що маєте відповідати, бо я дам вам слово і мудрість, якій ніхто з ваших противників не зможе протиставитись і перечити» (Лк. 21,15); «І коли видадуть вас, не журіться, як або що вам говорити - дано буде вам на той час, що маєте говорити, не ви бо будете говорити, а Дух Отця вашого у вас говоритиме» (Мт. 10,19-20); «І коли вестимуть вас, щоб видати, не клопочіться, що будете говорити, лише кажіть, що дасться вам на ту годину: не ви бо говоритимете, а Дух Святий» (Мк. 13,11).

Отож, як бачимо, є дуже конкретна обітниця Господа про те, що Він буде говорити через уста своїх учнів. Правда, слід звернути увагу, що давалася ця обітниця у контексті захисту Божої істини, особливо в часі переслідування. Вони, наприклад, не стосуються студента на іспиті, який, читаючи даний матеріал, може подумати, що цей іспиту взагалі готуватися не потрібно. У необхідний момент відповідь прийде сама по собі. Це вже зовсім інша ситуація. Однак, все ж багатьом буде цікаво дізнатися, чи дана обітниця є реальністю, чи це якась метафора.

Для відповіді спочатку звернемося до Діянь апостольських. У 26 розділі там описана промова, яку мав святий апостол Павло на суді перед римським губернатором Порцієм

Фестом та юдейським царем Агриппою. Немає сенсу, мабуть, у цьому випадку цитувати повний зміст промови, але цікаво буде дізнатися, яку відповідь дав апостолові цар: «Ще трохи, і ти мене переконаєш стати християнином» (Ді. 26,28). На підставі цих слів уже можна зробити висновок про вплив проповіді апостола.

Тепер перенесемося у Середньовіччя. У 1431 році у французькому місті Руан відбувався судовий процес над святою Жанною Д'Арк. Його протоколи збережені до сьогодні. У них, зокрема, є один цікавий момент. Під час суду обвинувачі запитали Орлеанську Діву: «Жанно, чи ви перебуваєте у стані Божої благодаті, чи ні?» Питання було відверто провокаційне. Якби вона сказала «так», то її легко могли б звинуватити в тому, що вона вже себе вважає святою, а значить остаточно у гріху гордині. А якщо б вона сказала «ні» або навіть «не знаю», тоді б її запитали, звідки вона може знати, що об'явлення, отримувані нею, походять від Бога. У такій ситуації міг би заплутатися навіть найбільш досвідчений богослов. Але Жанна відповіла так: «Якщо я не є в стані Божої благодаті, то нехай Господь мені її дасть, а якщо є, то нехай мене у ній збереже» (цит. за Сиккари Антонио. «Портрети святих»// Милан - «Християнська Росія». - 1991. - том 2, стор. 36). Тепер перейдемо у ХІХ століття. У 1858 році відбулися великі з'явлення Пресвятої Богородиці у Люрді (Франція). Оголосила вістку про це дочка місцевого мельника 14-літня Бернадетта Субіру, у майбутньому також канонізована. Однак спочатку її розповідь сприйняли з недовірою як церковні діячі, так і світські чиновники. До наших днів теж дійшли протоколи допитів Бернадетти як перед церковною, так і перед світською комісіями. Ось цікавий діалог між дівчиною і деканом де Віко:

- Чи правда, що ти бачила Пресвяту Діву?

- Так, чесний отче.

- Але я не вірю, що ти її бачила?

- Але Вона не казала мені, що я повинна змушувати вас у це повірити (там же, стор. 103).

А ось фрагмент діалогу між Бернадеттою і чиновником де Расіньє:

- Богородиця говорить французькою чи латиною?

- Вона говорить на діалекті.

- У небі не розмовляють діалектом.

- Якщо Бог не знає нашого діалекту, то як його можемо знати ми? Хіба Бог не міг навчити Пресвяту Діву нашому діалектові? (там же).

Інший чиновник, комісар Жакомет, намагаючись заплутати дівчину, сказав їй так: «Це відблиски світла у гроті увели тебе в оману», на що Бернадетта відповіла: «Але я бачила Панну багато разів і також тоді, коли було темно. А зрештою, відблиски світла не говорять» (цит. за Messori Vittorio «Przemyslic historie»// Krakow - «М». - 1998. - т.1, стор.137).

У цьому році наша Церква відзначає 125-літній ювілей Йосифа Сліпого. Як відомо, цей великий Ісповідник Віри 18 років провів у радянських в'язницях, таборах та на спецпоселеннях. У часі різноманітних судилищ або допитів він теж мав нагоду чути всілякі провокаційні запитання. Так, одного разу представник радянської Феміди закидав митрополиту, що, мовляв, йому польські католики є ближчі, ніж православні українці. Закид був дуже провокативним. Бо якби Владика його заперечив, тоді його запитали б, чому він не бажає стати православним. А якщо б потвердив, то це б обернули проти УГКЦ загалом. Як відомо, у той час радянська пропаганда постійно твердила, що Українська Греко-Католицька Церква займалася ополяченням українського народу. Однак Кир Йосиф дав дуже незвичну відповідь: «Спитайте себе також: хто вам ближчий

- комуніст-німець чи українець-націоналіст?» (цит. за «Літопис Голготи України»// Дрогобич - «Відродження». - 1994. - т.2, стор.168).

Якщо вже мова зайшла про Йосифа Сліпого, то варто пригадати і його великого попередника Митрополита Андрея Шептицького. Правда, окремих його висловлювань тут наводити не будемо, а тільки свідчення людини, яка мала нагоду чути проповіді святоюрського подвижника. Це професор Костянтин Чехович (1896-1987). Ось що він пише: «Я сам зазнав дивного впливу Митрополита Андрея під час його проповіді у церкві святого Юра у Львові десь 1930 чи 1931 року. Після повернення із закордонних студій моє ставлення до справ церковних було байдуже. Зміст проповіді мене не цікавив. І тоді несподівано я відчув у грудях, неначе якесь бурхливе палахкотіння, що відразу спам'ятало мене і притягнуло мою увагу до змісту проповіді. Я був певний, що це вплив надзвичайного проповідника на мою душу. Далі я уважно слухав проповідь та почав більше дбати про християнський зміст особистої та національної культури» (цит. за отець Ігор Цар, «Чудесні дарунки від Митрополита Андрея»// Львів. - 2002 стор.53). Хтось, можливо, зауважить, що останнє свідчення не зовсім до теми, адже мова не йшла про якісь допити, а тільки про проповідь у Церкві. Воно так, але пригадаймо євангельську історію про двох Христових учнів, які йшли в Еммаус і по дорозі зустріли воскреслого Ісуса. Після його зникнення вони сказали: «Чи не палало наше серце в нас у грудях, коли він промовляв до нас у дорозі та вияснював нам Писання?» (Лк. 24,32). Як бачимо, щось подібне пережив і професор Костянтин Чехович. Правда, відразу хочеться застерегти читачів на підставі цієї історії, що ніхто не ставить на один рівень Митрополита Шептицького зі Спасителем. Просто це свідоцтво показує, що Кир Андрей говорив свої проповіді під впливом Святого Духа. А ще ми тут бачимо підтвердження однієї обітниці, даної Ісусом Христом почитателям Його Серця святей Маргариті Марії Алякок (1647-1690): «Священикам дам силу зворушувати найбільш закаменілі серця» (цит. за отець Артур Мілані. «Велика обітниця»// Львів: «Добра книжка». - 2016. - стор. 95). Настав час підвести деякі підсумки. Якщо апостол Павло, Владика Андрей чи Владика Йосиф були визначними інтелектуалами свого часу, то цього не можна сказати про Жанну або Бернадетту. Орлеанська Діва взагалі не вміла читати і писати. І лише під кінець свого життя вона навчилася ставити підпис замість хрестика. Бернадетта, правда, вчилася у школі, але навчання давалося їй дуже важко. І то настільки, що своє перше Святе Причастя вона приймала пізніше, ніж її ровесниці. А причина цьому була така, що не могла вона до Першого Причастя вивчити необхідні катехизмові речі. Це не повинно тривожити нас, бо високий інтелект не є необхідною умовою до святості. Але, як бачимо, навіть без нього ці подвижниці давали такі відповіді, якими дивували навіть учених мужів. Це означає, що у всіх згаданих вище випадках сповнилася євангельська обітниця про дар Святого Духа, який буде даний Христовій Церкві. Отож, вірмо Слову Божому, довіряймо Церкві - і знайдемо безпечну пристань для нашого спасіння.

Ігор БРИНДАК. «Дух Святий навчить вас цієї години»// "Жива вода" №6 2017